

odvaha

*radost žiť
nebezpečne*

OSHO

NOVÝ SPÔSOB ŽITIA

OSHO

odvaha

*radost žít
nebezpečně*

COURAGE: THE JOY OF LIVING DANGEROUSLY

Copyright © 1999 OSHO International Foundation, www.osho.com/copyrights

Slovak edition © 2017 by Eastone Group, a.s. All rights reserved.

Original English title: COURAGE: THE JOY OF LIVING DANGEROUSLY,

by Osho; Osho International Foundation.

OSHO je registrovanou značkou Osho International Foundation,

www.osho.com/trademarks.

Materiál v tejto knihe je výberom z viacerých Oshových prednášok pred živým publikom. Všetky Oshove prednášky boli v úplnej podobe publikované knižne a sú tiež k dispozícii ako audionahrávky. Originálne audionahrávky a kompletný textový archív je prístupný online v OSHO Library, www.osho.com.

Z anglického originálu Osho – Courage: The Joy of Living Dangerously

preložil Mgr. Peter Krajčír.

V roku 2017 vydalo vydavateľstvo Eastone Books, Bratislava.

www.eastonebooks.com

Translation © 2017 Mgr. Peter Krajčír

Redakčné úpravy: Mgr. Alica Činčárová

Jazyková korektúra: Mgr. Denisa Krajčírová

Layout: Studio Eastone

Tlač: Kasico, a. s.

Všetky práva vyhradené.

Okrem použitia ukážok pre účely recenzie a kritiky žiadna časť tejto knihy nesmie byť reprodukovaná ani šírená v akejkoľvek forme alebo akýmikoľvek prostriedkami bez predchádzajúceho písomného súhlasu vydavateľa.

ISBN 978-80-8109-309-8

Obsah

<i>Predslov</i>	<i>vii</i>
Čo je odvaha	1
Keď vám na dvere zaklope niečo nové, otvorte!	41
Odvaha lásky	49
Oddeľte sa od davu	81
Radosť zo života v nebezpečenstve	101
Hľadanie nebojácnosti	129
<i>Viac informácií</i>	<i>172</i>
<i>O autorovi</i>	<i>173</i>
<i>O meditačnom stredisku</i>	<i>176</i>

PREDSLOV

Nehovorte tomu pochybnosti, hovorte tomu úžas.

Nehovorte tomu neistota, hovorte tomu sloboda.

Nie som tu na to, aby som vám dal dogmu. Dogma dáva človeku istotu. Nie som tu na to, aby som vám dával akýkoľvek príslub do budúcnosti – akýkoľvek príslub do budúcnosti poskytuje človeku bezpečie. Som tu jednoducho preto, aby som vo vás prebudil bdelosť a uvedomenie, teda aby ste boli sprítomnení tu a teraz, so všetkými životnými pochybnosťami a neistotou, so všetkým tým nebezpečenstvom, ktoré život prináša.

Viem, že ste sem prišli hľadať nejakú istotu, krédo, nejaký „izmus“, miesto, kam by ste mohli patriť, niekoho, na koho by ste sa mohli spoľahnúť. Prichádzate sem zo strachu. Hľadáte druh akéhosi krásneho uväznenia, aby ste mohli žiť bez akéhokoľvek uvedomenia.

Chcel by som vo vás vzbudiť viac neistoty, viac pochybností, pretože taký je život, taký je Boh. Keď je viac neistoty a nebezpečenstva, jedinou možnou reakciou je uvedomenie.

Existujú dve možnosti. Buď zavriete oči a budete sa riadiť dogmami, stanete sa kresťanom, hinduistom alebo moslimom... A budete ako pštros. Život sa tým nezmení, jednoducho vám to len zakryje oči. Jednoducho ohlúpnete, zahodíte svoju inteligenciu. Vo svojej neinteligencii sa budete cítiť bezpečne, všetci idioti sa cítia bezpečne. V skutočnosti sú to však len idioti, čo sa cítia bezpečne. Skutočne živý človek sa bude vždy cítiť neisto. Čo vlastne môže byť isté?

Život nie je len akýsi mechanický proces, nemôže v ňom byť istota. Je to nepredvídateľná záhada. Nikto nevie, čo sa stane v nasledujúcej chvíli. Dokonca ani Boh, o ktorom si myslíte, že sídli v siedmom nebi, ani on – ak vôbec je – nevie, čo sa stane! Pretože ak by to vedel, tak potom je život len podvrh, všetko je vopred napísané, všetko je vopred dané. Ako môže vedieť, čo sa stane, ak je budúcnosť otvorená? Ak Boh vie, čo sa stane v nasledujúcej chvíli, tak je život len neživý, mechanický proces. Potom neexistuje žiadna sloboda a ako môže existovať život bez slobody? Potom neexistuje možnosť rásť či nerásť. Ak je všetko predurčené, potom neexistuje žiadna sláva, žiadna veľkoleposť. Potom ste len roboti.

Nie – nič nie je zaručené. To je moje poslanstvo. Nič nemôže byť zaručené, pretože takýto predurčený život by bol horší ako smrť. Život je plný neistôt, plný prekvapení – v tom spočíva jeho krása! Nikdy sa nedostanete do momentu, keď by ste povedali: „Teraz som si istý.“ Keď poviete, že ste si istí, jednoducho ohlásite svoju smrť, spáchali ste samovraždu.

Život ide ďalej s tisíc a jednou pochybnosťou. V tom je jeho sloboda. Nehovorte tomu neistota.

Rozumiem, prečo myseľ označuje slobodu ako „neistotu“... Žili ste niekedy niekoľko mesiacov či rokov vo väzení? Keď človek žije niekoľko rokov vo väzení, s blížiacim sa dňom prepustenia začne pociťovať pochybnosti o svojej budúcnosti. Vo väzení bolo všetko jasné, všetko bola mŕtva

rutina. O jedlo mal postarané, mal zabezpečenú ochranu, nemal strach, že by bol ďalší deň hladný, že by nemal čo jesť. Nič také, všetko bolo jasné. Teraz odrazu po mnohých rokoch príde dozorca a hovorí mu: „Teraz vás prepustíme.“ Začne sa triasť. Mimo múrov väznice prídu znova pochybnosti, znova bude musieť hľadať, znova bude musieť žiť slobodne.

Sloboda vytvára strach. Ľudia často hovoria o slobode, ale boja sa. A človek nie je úplne človekom, pokiaľ má strach zo slobody. Dávam vám slobodu, nedávam istotu. Dávam vám pochopenie, nedávam vedomosti. Vedomosti vám dajú istotu. Ak vám dám návod, presný recept, že existuje Boh, Duch Svätý, a jeho jediný syn, Ježiš, že existuje peklo a nebo a že toto sú dobré a toto zlé skutky, hrešte a skončíte v pekle, konajte dobré skutky a pôjdete do neba – hotovo! – potom si budete istí. Preto si tak veľa ľudí vybralo, že budú kresťanmi, hinduistami, moslimami či džajnistami. Nechcú slobodu, chcú presné návody.

Istý muž umieral na ceste pri náhlej nehode. Nikto nevedel, že je Žid, a tak zavolali kňaza, katolíckeho kňaza. Naklonil sa k mužovi, ktorý bol už v smrteľných krčoch, a spýtal sa ho: „Veríš vo Svätú Trojicu, Boha Otca, Ducha Svätého a jeho syna, Ježiša?“

Muž otvoril oči a povedal: „Pozrite, ja tu umieram, a on hovorí v hádankách!“

Keď vám smrť zaklope na dvere, všetky vaše istoty sa jednoducho premenia na hádanky a hlúposti. Nelipnite na žiadnej istote. Život je neistý, jeho samotná podstata je neistá. A inteligentný človek zostane navždy neistým.

Táto pripravenosť zotrvať v neistote vyžaduje odvahu. Samotná táto pripravenosť byť v neistote je dôverou. Inteligentný človek je ten, kto je bez ohľadu na situáciu stále v strehu a reaguje na ňu celým svojím srdcom. Nieže by vedel, čo sa stane. Nieže by vedel: „Urob toto a stane sa hento.“ Život nie je veda, nie je to sled príčin a následkov. Zohrejte vodu

na sto stupňov a ona sa vyparí, to je istota. No v skutočnom živote nič nie je také isté.

Každý jednotlivec je slobodou, nepoznanou slobodou. Nie je možné predpovedať či očakávať. Človek musí žiť v uvedomení a pochopení.

Prišli ste hľadať poznanie, chcete presné návody, aby ste na nich mohli lipnúť. Žiadne vám nedám. V skutočnosti, ak nejaké máte, ja vám ich dokonca zoberiem! Zničím vašu istotu kúsok po kúsku. Čoraz viac a viac vás donútim váhať. Kúsok po kúsku vás zneistím. To je to jediné, čo treba urobiť. To je to jediné, čo musí urobiť Učiteľ! Nechať vás v úplnej slobode. V úplnej slobode so všetkými otvorenými možnosťami, nič nie je dané... Budete musieť byť bdelí, nič iné nie je možné.

To je to pravé porozumenie. Ak rozumiete, neistota je zvnútornenou súčasťou života a je dobre, že je to tak, pretože to vnáša do života slobodu, život tak neprestáva prekvapovať. Človek nikdy nevie, čo sa stane. Drží vás to v neutíchajúcom úžase. Nehovorte tomu pochybnosti, hovorte tomu úžas. Nehovorte tomu neistota, hovorte tomu sloboda.

ČO JE ODVAHA

*Na začiatku nie je veľký rozdiel medzi
zbabelcom a odvážnym človekom.*

*Jediný rozdiel je v tom, že zbabelec načúva svojmu
strachu a riadi sa ním, zatiaľ čo odvážny človek strach
odloží nabok a ide vpred. Odvážny človek sa vydá
do neznáma napriek všetkým obavám.*

Odvaha znamená vydať sa do neznáma napriek všetkým obavám. Odvaha nie je nebojácnosť. Nebojácnosť sa objaví vtedy, keď budete čoraz odvážnejší a odvážnejší. To je najvyšší stupeň odvahy – nebojácnosť. Tak chutí absolútna odvaha. No na začiatku nie je veľký rozdiel medzi zbabelcom a odvážnym človekom. Jediný rozdiel je v tom, že zbabelec načúva svojmu strachu a riadi sa ním, zatiaľ čo odvážny človek ho odloží

nabok a ide vpred. Odvážny človek sa vydá do neznáma napriek svojim obavám. Pozná strach, strach je prítomný.

Keď sa vydáte na nezmapované more ako Kolumbus, strach bude prítomný, bude to nesmierny strach, pretože nikto nevie, čo sa stane. Opúšťate bezpečné pobrežie. V istom zmysle ste boli úplne v poriadku, chýbala vám však jedna vec – dobrodružstvo. Pri ceste do neznáma pociťujete vzrušenie. Srdce začne znovu biť, znovu ste nažive, úplne živí. Každé vlákno vášho bytia žije, pretože ste prijali výzvu neznáma.

Odvaha znamená prijať výzvu neznáma napriek všetkým obavám. Strach bude síce prítomný, ale keď budete znovu a znovu prijímať tú výzvu, pomaly sa vytratí. Prežívanie radosti, ktorú so sebou to neznámo prináša, tá ohromná extáza, ktorá sa v tom neznáme začína, vám znova dodá silu, dodá vám istú celistvosť, nabrúsi vám inteligenciu. Po prvýkrát začínate cítiť, že život nie je iba nuda, ale dobrodružstvo. A potom strach pomaly zmizne. Potom stále pátrate po nejakom dobrodružstve.

V zásade však odvaha znamená riskovať a vymeniť známe za neznáme, dôverné za nezvyčajné, pohodlie za nepohodlnú, namáhavú púť na nejaké neznáme miesto. Človek nikdy nevie, či to dokáže, alebo nie. Je to hazard, ale iba hazardéri vedia, o čom je život.

TAO ODVAHY

Život sa neriadi vašou logikou, ide si nerušene svojou cestou. Vy musíte načúvať životu, život sa nebude riadiť vami, vaša logika ho nezaujíma.

Keď sa ponoríte do života, čo vidíte? Prichádza veľká búrka a padajú veľké stromy. Podľa Charlesa Darwina by mali prežiť, pretože sú najvhodnejšie, najsilnejšie, najmocnejšie. Pozrite sa na starý, deväťdesiat metrov vysoký, tritisícročný strom. Jeho samotná existencia vytvára energiu, dáva pocit sily a moci. Hlboko do zeme z neho vedú milióny koreňov a strom stojí opradený mocou. Samozrejme, že bude s búrkou bojovať, nechce sa poddať, vzdať sa, no po búrke bude strom na zemi, mŕtvy, bez života, všetka sila sa z neho vytratila. Búrka bola naň príliš silná,

je vždy príliš silná, pretože búrka predstavuje celosť a strom vychádza z jednotlivosti.

No a potom máme malé rastlinky a obyčajnú trávu. Keď príde búrka, tráva sa poddá a búrka jej nemôže ublížiť. Prinajhoršom ju môže dôkladne vyčistiť, to je všetko. Všetka nahromadená špina sa zmyje. Búrka trávu dobre okúpe a keď sa pomínie, malé rastliny a tráva si budú znovu tancovať a rásť. Tráva nemá takmer žiadne korene, aj malé dieťa ju môže vytrhnúť, ale búrka na ňu nemala. Čo sa stalo? Tráva nasledovala cestu tao, cestu Lao-c'á, a veľký strom nasledoval Charlesa Darwina. Veľký strom na to šiel príliš logicky, snažil sa vzdorovať, snažil sa ukázať priveľa sily. Ak sa snažíte ukázať priveľa sily, budete porazení. Všetci Hitlerovia, Napoleóni, Alexandrovia sú veľké stromy, silné stromy. Všetci budú porazení. Lao-c'ovia sú presne ako malé rastliny, nikto ich nedokáže poraziť, pretože sú vždy pripravení sa poddať. Ako porazíte niekoho, kto sa poddá, kto hovorí: „Som porazený?“ Kto hovorí: „Pane, užite si svoje víťazstvo, nie je nutné robiť problémy. Som porazený.“ Dokonca aj Alexander sa bude cítiť nepatrný, nič nezmôže. Už sa to stalo a stalo sa to presne tak...

V čase, keď bol Alexander Veľký v Indii, tam žil istý sannjásin*, mystik, ktorý sa volal Dandamis. Keď sa Alexander chystal na cestu, priatelia mu povedali, aby odtiaľ priniesol sannjásina, pretože niečo také vzácne sa dá nájsť len v Indii. Hovorili: „Dones sannjásina. Určite so sebou prinesieš mnoho iných vecí, ale nezabudni na sannjásina. Radi by sme videli tento fenomén, zistili, čo to vlastne je.“

Alexander bol taký zaneprázdnený vojnou, že na to takmer zabudol, ale na ceste späť, na hraniciach Indie, si náhle spomenul. Odchádzal z poslednej dediny, a tak povedal svojim vojakom, aby išli do dediny a zistili, či tam niekde nie je sannjásin. Zhodou okolností bol práve v dedine na brehu rieky Dandamis. Ľudia im povedali: „Pýtate sa v pravý čas, prišli ste v pravej chvíli. Existuje množstvo sannjásinov, ale *skutočný* sannjásin je veľmi vzácný

* žobravý hinduistický mních (pozn. prekl.)

a je práve teraz tu. Môžete od neho dostať *darshan*^{*}, ak ho pôjdete navštíviť.“ Alexander sa zasmial. Povedal: „Neprišiel som, aby som dostal *darshan*, moji vojaci mi ho privedú. Vezmem ho so sebou do hlavného mesta mojej ríše.“ Dedinčania odpovedali: „To nebude také ľahké...“

Alexander tomu nemohol uveriť. Aké ťažké by to mohlo byť? Porazil cisárov, veľkých kráľov, tak aké ťažkosti by mohol mať so žobrákom, sannjásinom? Jeho vojaci išli za Dandamisom, ktorý stál nahý na brehu rieky. Hovoria mu: „Alexander Veľký ťa pozýva, aby si s ním išiel do jeho ríše. O tvoje pohodlie bude postarané, dostaneš čokoľvek, čo by si potreboval. Budeš kráľovským hosťom.“

Nahý fakír sa zasmial a povedal: „Choďte a povedzte svojmu pánovi, že muž, ktorý sa sám nazýva veľkým, nemôže byť veľký. A nikto ma nikam nemôže odvieť. Sannjásin sa pohybuje ako mrak, v úplnej slobode. Nie som ničí otrok.“

Oni hovoria: „Určite si o Alexandrovi už počul, je to nebezpečný muž. Ak ho odmietneš, nebude počúvať, jednoducho ti odsekne hlavu.“

Sannjásin im na to odvetil: „Mali by ste svojho pána priviesť sem, možno pochopí, o čom rozprávam.“

Alexander tam musel napokon predsa len ísť, pretože vojaci, ktorí sa vrátili späť, povedali: „Je to neobyčajný muž, pôsobí veľmi záhadne. Je nahý, ale vôbec to v jeho prítomnosti nie je podstatné, spomeniete si na to až neskôr. Je obklopený takou mocou, že pri ňom jednoducho zabudnete na okolitý svet. Je ako magnet, obklopuje ho ohromné ticho a z celej oblasti okolo neho doslova cítiť, akoby sa z neho tešila. Stojí za to ho vidieť, ale zdá sa, že ho čakajú problémy, chudáka, pretože hovorí, že ho nikto nemôže nikam odvieť, že nie je nikoho otrok.“

Alexander sa naňho išiel pozrieť s vytaseným mečom. Dandamis sa zasmial a povedal: „Odlož svoj meč, tu ti je nanič. Vlož ho späť do pošvy. Nepotrebuješ ho, pretože raniť môžeš iba moje telo, a to som opustil

* v kontexte východných náboženstiev ide o druh požehnania od svätého človeka (pozn. prekl.)

už dávno. Tvoj meč mi nemôže ublížiť, tak ho odlož, nebuď ako malé dieťa.“

A hovorí sa, že toto bolo po prvýkrát, čo Alexander poslúchol rozkaz niekoho iného, iba pre samotnú prítomnosť muža, o ktorom nič nevedel. Odložil svoj meč späť do pošvy a povedal: „Nikdy som sa nestretol s takým krásnym mužom.“ A keď sa vrátil do tábora, prehlásil: „Je ťažké zabiť človeka, ktorý je pripravený umrieť, nemá zmysel ho zabíjať. Môžete zabiť niekoho, kto bojuje, ale nedokážete zabiť človeka, ktorý je na to pripravený a hovorí: „Tu máš moju hlavu, môžeš mi ju odseknúť.“

A Dandamis naozaj povedal: „Tu je moja hlava, môžeš ju odseknúť. Keď to urobíš, uvidíš ju padať do piesku a ja to uvidím tiež, pretože ja nie som moje telo. Ja som svedok.“

Alexander musel svojim priateľom neskôr oznámiť: „Boli tam sannjásinovia, ktorých by som mohol priviesť so sebou, ale to neboli skutoční sannjásinovia. Potom som stretol muža, ktorý bol naozaj niečím výnimočný. A počujete dobre, tento kvet *je* vzácny, ale nikto ho nemôže nútiť robiť niečo, čo nechce, pretože sa nebojí smrti. Keď sa človek nebojí smrti, ako ho môžete donútiť niečo urobiť?“

Váš strach z vás robí otroka. Je to váš strach. Keď ste nebojácny, už nie ste otrokom. V skutočnosti je to váš strach, ktorý vás núti robiť aj z ostatných ľudí otrokov skôr, ako oni stihnú urobiť otroka z vás.

Človek bez strachu sa nikoho nebojí, ani v nikom nevzbudzuje strach. Strach sa úplne stratí.

CESTA SRDCA

Anglické slovo „courage“ je veľmi zaujímavé. Pochádza z latinského koreňa *cor*, ktorý znamená srdce. Slovo *courage* (*odvaha*) pochádza z koreňa *cor – cor* znamená srdce –, takže byť odvážny znamená žiť srdcom. A slabosi, iba slabosi, žijú hlavou, vo svojich obavách sa obklopujú bezpečím logiky.

* V angličtine odvaha. (pozn. prekl.)

Srdce je vždy
pripravené podstúpiť
riziko, srdce je hráč.
Hlava je biznismen.
Hlava je vždy
vypočítavá a prefíkaná.

V strachu zatvárajú každé okno a dvere – teológiu, ideami, slovami, teóriami – a schovávajú sa vnútri za tými zavretými dverami a oknami.

Cesta srdca je cestou odvahy. Znamená to život v neistote, život v láske a dôvere: Znamená to pohybovať sa v neznáme. Znamená to zanechať minulosť a jednoducho dovoliť budúcnosti, aby nastala. Odvaha znamená chodiť po nebezpečných

cestách. Život je nebezpečný a iba zbabelci sa môžu vyhnúť nebezpečenstvu – ale oni už sú aj tak mŕtvi. Človek, ktorý je nažive, naozaj nažive, bude vždy kráčať do neznáma. Nebezpečenstvo je tam, samozrejme, prítomné, ale on to riziko podstúpi.

Srdce je vždy pripravené podstúpiť riziko, srdce je hráč. Hlava je biznismen. Hlava je vždy vypočítavá a prefíkaná.

Srdce nie je vypočítavé.

Toto anglické slovo „courage“ je krásne, veľmi zaujímavé. Žiť srdcom znamená objavovať zmysel. Básnik žije srdcom a vo svojom srdci načúva zvukom neznáma. Hlava nedokáže načúvať. Je od neznáma veľmi vzdialená. Hlava je naplnená znalosťami.

Čo je vaša myseľ? Je to všetko, čo ste počas svojho života spoznali. Je to minulosť, to, čo je mŕtve, to, čo je už preč. Myseľ nie je nič iné len nahromadená minulosť, spomienky. Srdce je budúcnosť, srdce je vždy nádej, srdce sa vždy nachádza niekde v budúcnosti. Hlava myslí na minulosť, srdce sníva o budúcnosti.

Budúcnosť len príde. Budúcnosť má nastať. Budúcnosť má ešte stále možnosti, stane sa, prichádza. Každá chvíľa v budúcnosti sa stáva prítomnosťou a prítomnosť sa stáva minulosťou. Minulosť nemá žiadnu možnosť, už bola využitá. Budúcnosť je ako semeno, prichádza, neustále prichádza, neustále sa načahuje a dotýka sa prítomnosti. Vždy ste

v pohybe. Prítomnosť nie je nič iné ako pohyb do budúcnosti. Je to krok, ktorý ste už urobili, ten, ktorý smeruje do budúcnosti.

Každý na svete chce žiť svoj život v pravde, pretože iba to prináša mnoho radosti a dostatok blaženosti. Prečo by mal byť niekto falošný? Musíte mať odvahu na trochu hlbšie nahliadnutie.

Nech si ľudia myslia, že ste sa zbláznili. To, že si to myslia, neznamená, že je to pravda.

Ak budete autentickí vo svojej radosti, svojich slzách alebo tanci, skôr či neskôr vám ľudia začnú rozumieť, možno sa k vám aj pridajú. Ja som svoju cestu začal sám a ľudia sa ku mne pridávali, až sa z toho stala celosvetová karavána. A nepožýval som nikoho. Jednoducho som robil všetko tak, ako som to cítil vo svojom srdci.

Mám zodpovednosť iba voči svojmu srdcu a nie voči komukoľvek inému na svete. Takisto aj vy máte zodpovednosť iba voči svojmu vlastnému bytiu. Nepriečte sa tomu, pretože to by znamenalo spáchať samovraždu, samodeštrukciu. A čo by ste tým získali? Aj keď budete mať medzi ľuďmi rešpekt a budú vás považovať za veľmi triezveho, úctyhodného človeka, tieto veci nedodajú vášmu bytiu potrebnú výživu. Neposkytnú vám dôkladnejší vhľad do života a jeho ohromujúcej krásy.

Koľko miliónov ľudí žilo pred vami na zemi? Neviete ich mená, to, či žili, alebo nie, na veci nič nemení. Boli medzi nimi svätci a aj hriešnici, boli medzi nimi veľmi uctyhodní ľudia, a tiež rôzni excentrici, blázni, ale všetci sa vytratili, nezostala po nich na zemi ani stopa.

Vašou jedinou starosťou by malo byť zabezpečiť a strážiť tie vlastnosti, ktoré si so sebou môžete vziať, keď vám smrť zničí telo a myseľ, pretože ony budú vašimi jedinými spoločníkmi. Sú to jediné skutočné hodnoty a iba ľudia, ktorí ich dosiahnu, sú naozaj

Prečo sa bojíte?
Čo vám svet môže urobiť? Ľudia sa vám môžu smiať, urobí im to dobre. Smiech je vždy dobrým liekom, je zdravý.

nažive. Ostatní život iba predstierajú. Prečo sa bojíte? Čo vám svet môže urobiť? Ľudia sa vám môžu smiať, urobí im to dobre. Smiech je vždy dobrým liekom, je zdravý.

Jednej temnej noci klope na dvere Yussela Finklesteina ruská tajná služba (KGB). Yussel otvorí dvere. Muž z KGB na neho vyštekne: „Žije tu Yussel Finkelstain?“

„Nie,“ odpovie Yussel stojac tam vo svojom vyťahanom pyžame.

„Nie? A ako sa teda voláte?“

„Yussel Finkelstein.“ Muž z KGB ho zrazí na zem a hovorí: „Nepovedal si práve, že tu nežiješ?“

Yussel mu odpovedá: „A vy toto nazývate žítím?“

Iba žiť neznamená vždy naozaj žiť. Pozrite sa na svoj život. Mohli by ste ho nazvať požehnaním? Mohli by ste ho nazvať darom existencie? Chceli by ste takýto život dostávať opätovne znovu a znovu?

NERIAĎTE SA RÔZNYMI EVANJELIAMI, riadte sa vlastným srdcom. To je jediné evanjelium, ktoré predpisujem. Počúvajte veľmi pozorne, vedome a nikdy sa nezmýlite. A keď sa budete riadiť vlastným srdcom, nikdy nebudete rozpoltení. Vydáte sa tak správnym smerom bez toho, aby ste sa museli zamýšľať nad tým, čo je správne a čo nie.

Celé umenie novej ľudskosti bude spočívať vo vedomom, bdelom a pozornom načúvaní vlastnému srdcu. Nasledujte ho, nech už vás zoberie kamkoľvek. Áno, niekedy vás vtiahne do nebezpečenstiev, ale pamätajte, že tie nebezpečenstvá sú potrebné na to, aby ste dozreli. Niekedy vás vezme na scestie, ale znova si spomeňte, že tie scestia sú súčasťou rastu. Mnohokrát spadnete. Znova vstaňte, pretože iba tým, že budete padať a opätovne vstávať, naberiete silu. Takto sa človek stane celistvým.

Neriadte sa však pravidlami danými zvonka. Žiadne predpísané pravidlá nemôžu byť správne, pretože pravidlá vymýšľajú ľudia, ktorí vás chcú ovládať. Áno, občas sa stáva, že sa na svete objavia naozaj osvietení ľudia, Budha, Ježiš, Krišna, Mohamed, ale tí nedávali svetu pravidlá, dávali mu svoju lásku. Skôr či neskôr sa však učenci zídu a začnú tvoriť pravidlá správania. Len čo sa učiteľ pominie, len čo zmizne svetlo a oni ostanú v hlbokoj temnote, začnú tápať a pátrať po jasných pravidlách, ktorými by sa mohli riadiť, pretože svetlo, ktoré im umožňovalo vidieť, je už preč. Teraz sa budú musieť spoľahnúť na pravidlá.

Ježiš robil to, čo mu našepkávalo jeho vlastné srdce, no to, čo robia kresťania, už nevychádza zo šepotu ich srdc. Sú imitátormi. V momente, keď začnete imitovať, urážate svoju ľudskosť, urážate svojho Boha.

Nikdy nebuďte imitátorom, vždy buďte originálom. Nestaňte sa kópiou. Deje sa to všade vo svete, mnohé ďalšie a ďalšie kópie.

Keď ste originálom, váš život je ako tanec. A vy máte byť originálom. Len sa pozrite, ako sa Krišna líši od Budhu. Keby Krišna nasledoval Budhu, chýbal by nám jeden z najúžasnejších ľudí na tejto planéte. Alebo keby Budha nasledoval Krišnu, bol by iba úbohým exemplárom. Len si predstavte Budhu, ako hrá na flaute, narušil by spánok mnohým ľuďom, nebol dobrým flautistom. Len si predstavte Budhu, ako tancuje. Vyzerá to tak smiešne, jednoducho absurdne.

A to isté platí pre Krišnu. Sediaci pod stromom bez flauty, bez koruny z pávích pier, bez krásnych šiat – len tak tam sedí pod stromom ako žobrák so zatvoreným očami, nikto okolo neho netancuje, neznie žiadna pieseň – takto by Krišna vyzeral veľmi úboho a chudobne. Budha je Budha, Krišna je Krišna a vy ste vy. A v žiadnom ohľade nie

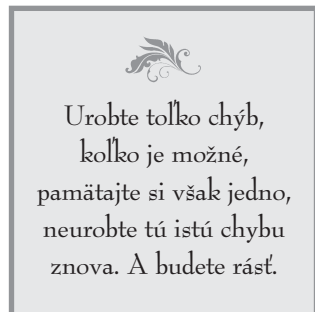
Budha je
Budha, Krišna je
Krišna a vy ste
vy. A v žiadnom
ohľade nie ste menej
ako ktokoľvek iný.
Rešpektujte samého
seba, rešpektujte svoj
vlastný vnútorný hlas
a riadte sa ním.

ste menej ako ktokoľvek iný. Rešpektujte samého seba, rešpektujte svoj vlastný vnútorný hlas a riadte sa ním.

A pamätajte si, nezaručujem vám, že vás vždy povedie správnym smerom. Často vás zavedie na nesprávne cesty, pretože na to, aby ste mohli prísť k správnym dverám, najprv musíte zaklopať na množstvo nesprávnych. Tak to je. Ak náhle natrafíte na tie správne dvere, nebudete schopní rozoznať, že sú správne. Takže si pamätajte, v poslednom zúčtovaní nevyjde žiadna snaha nazmar, všetko úsilie prispieva k záverečnému vyvrcholeniu vášho rastu.

Preto neváhajte, nebojte sa, že by ste išli nesprávne. Toto býva často problém. Ľudia sú naučení, že nesmú nikdy urobiť nič nesprávne, a preto sa sú takí

váhaví, ustráchaní, vystrašení, že urobia niečo nevhodné, že sa zaseknú. Nemôžu sa pohnúť, mohlo by sa stať niečo zlé. Tak sa premenia na skaly, stratia všetku schopnosť pohybu. Urobte toľko chýb, koľko je možné, a pamätajte si len jedno, neurobte tú istú chybu znova. A budete rásť.

Súčasťou vašej slobody je zísť na scestie, súčasťou vašej dôstojnosti je ísť dokonca aj proti Bohu. Ísť proti Bohu môže byť niekedy dokonca krásne. Takto získate chrčtovú kosť, ináč by po svete chodili milióny ľudí bez chrčtovej kosti.

Zabudnite na všetko, čo vám doteraz povedali. „Toto je správne a toto je nesprávne.“ Život sa nedá tak ľahko organizovať. To, čo je dnes správne, môže byť už zajtra zlé, to, čo je zlé v tejto chvíli, môže byť správne v tej nasledujúcej. Život nemožno zaškatuľkovať do kategórií, nemôžete ho tak ľahko onálepkovať. „Toto je správne a toto je nesprávne.“ Život nie je chemické laboratórium, kde je každá fľaška označená a vy viete, čo je čo. Život je záhada, v jednom okamihu niečo do seba zapadne a vtedy je to správne, no v ďalšom momente pretieklo Gangou toľko vody, že už to nepasuje a je to nesprávne.

Áká je moja definícia správneho? To, čo je v harmónii s bytím, je správne a to, čo je s bytím v disharmónii, je nesprávne. Budete musieť byť neustále veľmi ostražití, pretože je nutné o tom rozhodovať v každom okamihu nanovo. Nemôžete sa spoliehať na vopred nachystané odpovede na to, čo je správne a čo nesprávne. Iba hlupáci sa spoliehajú na pripravené odpovede, pretože potom nemusia byť inteligentní, nie je to potrebné. Majú dané, čo je správne a čo nie. Môžu sa ten zoznam naučiť naspamäť. Nie je dlhý.

Desať prikázaní. Také jednoduché! Viete, čo je správne a čo je nesprávne. Život však ide ďalej v neustálych premenách. Ak by sa Mojžiš vrátil, nemyslím si, že by vám zanechal tých istých desať prikázaní. Nemohol by. Ako by vám mohol dať tých istých desať prikázaní po troch tisíc-ročiach? Musel by vymyslieť niečo nové.

Ja tomu však rozumiem tak, že kedykoľvek sú prikázania dané, len spôsobujú ľuďom ťažkosti, pretože v čase, keď vzniknú, sú už zastarané. Život sa hýbe tak rýchlo, s obrovskou dynamikou, nie je statický.

Nie je to nehybné jazero, je to Ganga, tečie ďalej. Nikdy nie je rovnaký v dvoch nasledujúcich momentoch. Takže niečo môže byť v tomto okamihu správne a už v nasledujúcom nie.

Čo teda robiť? Jediná možnosť je upovedomiť ľudí o tom, že sa môžu sami rozhodovať, ako reagovať na premenlivý život.

Zenový príbeh:

Boli raz dva súperiace chrámy. Obaja majstri – boli to asi len takzvaní majstri, v skutočnosti boli len kňazmi – boli voči sebe takí zaujatí, že povedali svojim nasledovníkom, aby sa ani len nepozreli na ten druhý chrám.

Kedykoľvek sú prikázania dané, len spôsobujú ľuďom ťažkosti, pretože v čase, keď vzniknú, sú už zastarané. Život sa hýbe tak rýchlo, s obrovskou dynamikou, nie je statický.

Každý z kňazov mal chlapca, ktorý mu slúžil, ktorý zaňho vybavoval veci. Kňaz z prvého chrámu povedal svojmu sluhovi: „Nikdy sa nerozprávaj s tým druhým chlapcom. Tí ľudia sú nebezpeční.“

No chlapci sú chlapci. Jedného dňa sa stretli na ceste a chlapec z prvého chrámu sa spýtal toho druhého: „Kam ideš?“

Druhý mu povedal: „Kamkoľvek ma vietor zaveje.“ Určite v chráme počúval veľké zenové múdrosti. Hovorí: „Kamkoľvek ma vietor zaveje.“ Úžasné prehlásenie, čisté tao.

Prvý chlapec sa však veľmi zahanbil, urazil a nedokázal vymyslieť žiadnu odpoveď. Bol frustrovaný, nahnevaný, a tiež sa cítil vinný... „Môj majster mi povedal, aby som sa s týmito ľuďmi nebavil. Títo ľudia *sú* naozaj nebezpeční. Čo je toto za odpoveď? Ponižil ma.“

Išiel za svojím majstrom a povedal mu, čo sa stalo. „Lutujem, že som sa s ním rozprával. Mali ste pravdu, tí ľudia sú čudní. Čo je to za odpoveď? Spýtal som sa ho: ‚Kam ideš?‘ Jednoduchá otázka. Vedel som, že ide na trh, rovnako ako ja. No on mi povedal: ‚Kamkoľvek ma vietor zaveje.‘“

Majster mu povedal: „Varoval som ťa, ale ty si ma neposlúchol. Teraz počúvaj. Zajtra sa znovu postav na to isté miesto. Keď príde, spýtaj sa ho: ‚Kam ideš?‘ a on povie: ‚Kamkoľvek ma vietor zaveje.‘ Potom buď aj ty trochu filozofický. Povedz: ‚A keby si nemal nohy, čo potom?‘ Pretože duša je netelesná a vietor ju nemôže nikam odvieť. ‚Čo potom?‘“

Chlapec chcel byť dokonale pripravený, a tak si to celú noc dokoľa opakoval. Druhý deň zavčas rána sa tam vydal, postavil sa na správne miesto a presne v tom momente prišiel aj ten druhý chlapec. Bol veľmi šťastný, teraz sa mu chystal ukázať, čo je to skutočná filozofia. A tak sa opýtal: „Kam ideš?“ A čakal...

Chlapec však povedal: „Idem na trh po zeleninu.“ Čo teraz s filozofovaním, načo mu bola odpoveď, ktorú sa naučil?

Taký je život. Nemôžete sa naň pripraviť, nemôžete byť nikdy na nič prichystaní. V tom je jeho krása, v tom je jeho div. Vždy vás